Lietas arhīva Nr. CA-1540-20/27
ECLI:LV:RAT:2020:1008.C30509817.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020. gada 8. oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesnese referente Dace Kantsone
tiesnese Svetlana Beļajeva
tiesnese Sandra Krūmiņa

rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. D/ prasībā pret Latvijas valsti Tieslietu ministrijas personā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu sakarā ar /pers. D/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018. gada 29. marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. D/ (prasītājs) cēlis tiesā prasību pret Latvijas valsti (atbildētāja) par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, kurā, pamatojoties uz likuma „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu" 2. un 5. pantu un Civillikuma 1635. pantu, lūdz tiesu piedzīt no Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas personā morālā kaitējuma atlīdzību 40 000 EUR.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2006. gadā uzsākts kriminālprocess, kurā /pers. D/ tika apsūdzēts noziedzīga nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 320. panta trešās daļas un 318. panta otrās daļas. Kriminālprocess ilga līdz 2017. gada 17. janvārim, kad ar Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta tiesneša lēmumu atteikts pārbaudīt Latgales apgabaltiesas 2016. gada 19. septembra spriedumu, ar kuru /pers. D/ attaisnots.

Kriminālprocesa laikā 2006. gada 7. novembrī prasītājs aizturēts. Ar tiesneša 2006. gada 11. decembra lēmumu piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums, kurā viņš atradās līdz 2007. gada 9. februārim. Laikā no 2006. gada 8. novembra līdz 2007. gada 8. februārim ar procesa virzītāja lēmumu piemērots papildu drošības līdzeklis – aizliegums pildīt amata pienākumus Valsts robežsardzē.

Nepamatoti apsūdzot noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, prasītājam ir nodarīts morāls kaitējums. Pēc divu mēnešu apcietinājuma, kur prasītājs cieta fiziskas sāpes veselības problēmu dēļ un saslima ar smagu slimību, viņam noteikts drošības līdzeklis – policijas uzraudzība. Kriminālprocesa izmeklēšanas laikā uzlikts arests prasītāja mantai. Tādējādi piemērotie procesuālie piespiedu līdzekļi ne tikai būtiski ierobežoja prasītāja personīgo dzīvi, bet arī liedza iespēju nopelnīt iztikas līdzekļus sev un ģimenei, kurā tajā laikā bija divas apgādājamās personas – nepilngadīgi bērni, un laika posmā līdz 2017. gadam piedzima vēl divi bērni.

Kaut arī prasītājs attaisnots, negatīvās sekas palikušas viņa privātajā dzīvē, nodarīts kaitējums reputācijai. Kriminālprocesa gaita tika atspoguļota masu informācijas līdzekļos, procesuālie dokumenti par drošības līdzekļu piemērošanu bija nosūtīti uz darba vietu un kolēģiem izveidojās negatīvs priekšstats par prasītāju.

Visu apcietinājuma laiku, pirmstiesas izmeklēšanas un ilgās tiesvedības laikā prasītājs izjuta morālus pārdzīvojumus un trauksmes sajūtu par notiekošo, jo viņam nebija nekādas informācijas un skaidrības par lietas virzību un inkriminētajiem nodarījumiem.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018. gada 29. marta spriedumu prasība apmierināta daļēji, piedzenot no Tieslietu ministrijas prasītāja labā morālā kaitējuma atlīdzību 2000 EUR un tiesāšanās izdevumus - valsts nodevu 71,14 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5 EUR un izdevumus advokāta atlīdzības samaksai 300 EUR, kopā piedzenot 2376,14 EUR. Prasība daļā par atlīdzības 38 000 EUR piedziņu noraidīta.

Spriedumā norādīti šādi motīvi.

[2.1] Lietā nav strīda, ka prasītājam ar nepamatotu kriminālprocesu nodarīts morālais kaitējums, taču lietā ir strīds par morālā kaitējuma smagumu un tam atbilstoša atlīdzinājuma apmēru.

Likumā „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu", kas bija spēkā šīs civillietas izskatīšanas laikā, nav noteikti morālā kaitējuma atlīdzības apmēra noteikšanas kritēriji un likmes, kā arī nav cita likuma, kurā tie būtu noteikti. Savukārt atbilstoši Civillikuma 1635. panta otrajā daļā norādītajam atlīdzības apmēru par morālo kaitējumu nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Tiesa atsaukusies uz judikatūrā nostiprināto atziņu, ka atbilstīga un samērīga morālā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanai tiesai jāvadās no Civillikuma 5. panta noteikumiem, proti, nosakot atlīdzības apmēru katrā konkrētā gadījumā pēc tiesas ieskata, vadoties pēc taisnības apziņas un vispārīgiem tiesību principiem. Nosakot atlīdzinājuma apmēru, ir jāņem vērā kaitējuma raksturs, tā nodarīšanas apstākļi un sekas, kā arī citi būtiski apstākļi. Turklāt salīdzināmos apstākļos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam. Kā kritēriji atlīdzības apmēra noteikšanai ir vērā ņemami tiesas spriedumi citās lietās, kas veido vienveidīgu tiesu praksi.

[2.2] Tiesa atzina, ka kriminālprocesa ilgums no 2006. gada 5. oktobra līdz 2017. gada 17. janvārim, neskatoties uz tā apjomu un sarežģītību (28 apsūdzētie, 36 liecinieki), tomēr nav atzīstams par saprātīgu. Turklāt vairāk nekā gadu kriminālprocesā nenotika nekāda virzība.

[2.2] Ar nepamatoti piemērotajiem drošības līdzekļiem un ierosinātu kriminālprocesu prasītājam ir nodarītas morālas ciešanas un ierobežota personīgā dzīve, tostarp, iespēja gūt līdzekļus sev un ģimenei. Prasītājam kriminālprocesa dēļ piemērots disciplinārsods, atvaļinot no dienesta Valsts robežsardzē. Tādēļ nav pamatots atbildētājas viedoklis, ka dienesta attiecību izbeigšana nav vērā ņemams apstāklis morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanā.

[2.3] Prasītāja apgalvojums, ka kriminālprocesa laikā viņa mantai uzlikts arests, nav pierādīts. Diagnosticēto slimību (hronisks pankreatīts, kolīts, hemoroidālā slimība, neiroveģetatīvā distonija) cēloņsakarība ar apcietinājuma piemērošanu nav konstatējama, veselības problēmas prasītājam bija jau pirms tam. Divu rakstu publicēšana interneta portālos (TVNET un LETA) 2006. gada decembrī neapliecina kriminālprocesa plašu publiskumu, bet citi pierādījumi nav iesniegti. Prasītājs arī nav prasījis atsaukt minētās publicētās ziņas.

[2.4] Attiecībā uz prasītāja pārstāves tiesas sēdē minēto par to, ka prasītājs saņēmis atteikumu tikt uzņemtam partijā, ko apliecina partijas „Latvijas attīstībai" 2018. gada 14. februāra paziņojums, tiesa norādījusi, ka atbilstoši Civilprocesa likuma 74. panta trešās daļas 3. punktam prasītājs prasības pamatu vai priekšmetu ir tiesīgs grozīt rakstveidā un tikai laikā, kad nav uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības. Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 192. pantam tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas. Līdz ar to

tiesa šos paskaidrojumus nevērtēja.

[2.5] Nosakot atlīdzības apmēru, pirmās instances tiesa izmantojusi salīdzinošo metodi un atbilstoši Civilprocesa likuma 5. panta sestajai daļai ņēmusi vērā tiesu praksi attiecībā uz valstī piemērotā morālā kaitējuma atlīdzības apmēru. Tiesa norādījusi, ka lietās, kurās prasība par morālā kaitējuma piedziņu pamatota ar to, ka persona atradās apcietinājumā daudz ilgāku laika posmu (20 mēneši līdz trīs gadi) nekā prasītājs, noteikta šāda morālā kaitējuma atlīdzība: lietā Nr. C04209812 (apcietinājumā divi gadi un pieci mēneši) 5691,49 EUR; lietā Nr. C04378012 (apcietinājumā divi gadi) 7000 EUR; lietā Nr. C04290210 (apcietinājumā 39 mēneši) 4980,05 EUR; lietā Nr. C27248312 (apcietinājumā 20 mēneši) 3557,18 EUR; lietā Nr. CA-1023/18 (apcietinājumā vairāk kā gadu) 1422,87 EUR.

Tiesa atzina, ka atbilstoši likumam „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu" un tiesu praksei atlīdzība nosakāma 2000 EUR. Savukārt atlīdzība 1200 EUR, ko atzinusi atbildētāja, nav taisnīga un samērīga.

[3] Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedzis prasītājs, pārsūdzot spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība par morālā kaitējuma atlīdzības 8000 EUR apmērā piedziņu.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[3.1] Nav pamatots tiesas atzinums, ka prasītāja veselības problēmas pastāvēja jau pirms apcietinājuma un tādēļ nav konstatējama diagnosticēto slimību cēloņsakarība ar apcietinājuma piemērošanu. Neizteiktā apjomā spriedumā norādītās saslimšanas viņam patiešām pastāvēja, bet tas nebija traucēklis pildīt dienestu Valsts robežsardzē. Savukārt atrašanās apcietinājumā un kvalitatīvas medicīniskās aprūpes trūkums bijuši tie iemesli, kas šīs slimības saasinājuši. Turklāt apcietinājums, pastāvīga atrašanās slēgtā telpā ar daudziem cilvēkiem, higiēnas iespēju, speciāla uztura, procedūru un aprūpes trūkums šīs diagnozes padarīja par izteiktām ciešanām.

[3.2] Nav arī pamatots tiesas atzinums, ka viņš nav pieprasījis atsaukt publikācijās izplatītās ziņas, jo publicēšanas laikā tās bija atbilstošas patiesībai, savukārt šobrīd tāda atsaukuma prasīšana un publicēšana radītu papildus emocionālus pārdzīvojumus.

Nav pamatots arī apgalvojums, ka nepatiesi publicēto ziņu atsaukšana atbilstoši likumam „Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" lūdzama pašam medijam. Minētās interneta portālos publicētās ziņas par prasītāju kļuva iespējams vērtēt kā prasītāja godu un cieņu aizskarošas tikai no tā brīža, kad stājās spēkā prasītāju attaisnojošs spriedums, šo pašu apstākļu dēļ prasītājam objektīvi nebija nekādu iespēju vērsties pie medijiem nepatiesu ziņu atsaukšanai ierobežotā 6 mēnešu termiņā.

[3.3] Nav pamatots tiesas secinājums, ka, iesniedzot partijas „Latvijas attīstībai" 2018. gada 14. februāra paziņojumu par atteikumu uzņemt partijā, prasītājs ir grozījis prasības pamatu vai priekšmetu. Minētais paziņojums ir papildu pierādījums civillietā, kas iesniegts Civilprocesa likuma 93. panta trešajā daļā noteiktajā termiņā un apliecina no nepamatotā kriminālprocesa izrietošo pamattiesību aizskāruma turpinājumu, par ko pienākas papildu morālā kaitējuma atlīdzība.

[3.4] Atsaucoties uz tiesu praksi, prasītājs norādījis, ka tiesas piedzītā morālā kaitējuma atlīdzība ir nesamērīgi maza, ja tās apmēru salīdzina ar kompensācijām, kādas piedzītas līdzīgās lietās. Senāta judikatūrā ir nostiprināta atziņa, ka salīdzināmos apstākļos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam. Kā kritēriji atlīdzības apmēra noteikšanai ir ņemami vērā tiesas spriedumi citās lietās, kas veido vienveidīgu tiesu praksi. Minētais princips jo īpaši būtu attiecināms uz civillietām, kurās prasītāji ir vienā un tajā pašā kriminālprocesā attaisnotās personas ar identisku attaisnojuma pamatojumu, kā arī līdzīgiem un salīdzināmiem morālā kaitējuma smagumu pamatojošiem apstākļiem.

Civillietā Nr. C261605517, kurā prasītājs bija persona, kas bija līdzapsūdzēta tajā pašā kriminālprocesā Nr. /numurs/, un kur visi faktiskie apstākļi un pierādījumi bijuši līdzīgi kā izskatāmajā gadījumā, tiesa atzinusi, ka prasītājam nodarīts smags morālais kaitējums, jo notika ilgstošs nelikumīgs plaša mēroga pamattiesību aizskārums, kas radīja negatīvas sekas prasītājam, radot tam morālās ciešanas, un pārdzīvojumi turpinājušies ilgstoši.

[3.5] Prasītājs lūdz ņemt vērā Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 14. panta ceturtajā daļā noteikto, ka nemantiskā kaitējuma atlīdzību nosaka līdz 7000 EUR, savukārt, ja nodarīts smags nemantiskais kaitējums, atlīdzību var noteikt līdz 10 000 EUR.

[4] Par apelācijas sūdzību saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota šādu iemeslu dēļ.

[4.1] Tiesa pamatoti secinājusi, ka prasītājam veselības problēmas bijušas jau pirms apcietinājuma, proti, diagnosticēts hronisks kolīts, hemoroidālā slimība un neiroveģetatīvā distonija, tādējādi šis apstāklis nav jāņem vērā, nosakot atbilstīgu morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

[4.2] Prasītāja norādītais par apcietinājuma izpildes apstākļiem (veikto ārstēšanu un apstākļiem brīvības atņemšanas iestādē) ir jautājums, kas bija risināms administratīvā procesa kārtībā saskaņā ar Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 15. panta pirmo un otro daļu, vēršoties ar iesniegumu pie cietuma priekšnieka. Šie apstākļi nav jāņem vērā, nosakot prasītājam atbilstīgu morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

[4.3] Ar prasības pieteikumā minētajām publikācijām nav nodarīts būtisks prasītāja tiesību aizskārums, proti, tāds, par kuru prasītājam būtu piešķirams mantisks atlīdzinājums.

Savukārt politiskās partijas „Latvijas attīstībai" atteikums uzņemt prasītāju tās biedru skaitā nav uzskatāms par tādu prasītāja tiesību aizskārumu, par kuru būtu piešķirams mantisks atlīdzinājums, jo liecina vien par vienas politiskās partijas nostādnēm, nevis par prasītāja tiesību ierobežojumu vispār.

[4.4] Ar spriedumu noteiktais morālā kaitējuma atlīdzinājums 2000 EUR apmērā ir atbilstīgs prasītājam nodarītā morālā kaitējuma smagumam.

[5] Izskatījusi lietu sakarā ar prasītāja apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2019. gada 15. februāra spriedumu prasību daļā par morālā kaitējuma atlīdzības 8000 EUR piedziņu noraidījusi.

[6] Izskatot prasītāja kasācijas sūdzību, ar Senāta 2020. gada 24. marta spriedumu Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2019. gada 15. februāra spriedums atcelts un lieta nodota jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesai.

[7] Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10. pantu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem paziņots.

[8] Atbildētāja iesniegusi papildu paskaidrojumus, kuros uztur iepriekš sniegtos paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, papildus norādot šādus argumentus.

[8.1] Nosakot prasītājam atbilstīgu nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu, ņemami vērā tādi kaitējumu raksturojošie apstākļi kā prasītāja brīvības ierobežošana sakarā ar veikto aizturēšanu un piemēroto drošības līdzekli – apcietinājumu – 63 dienas, nepamatotas apsūdzības celšana par sevišķi smaga un smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, 10 gadus ilgušais kriminālprocess, kā arī ar brīvības atņemšanu nesaistītie drošības līdzekļi – noteiktas nodarbošanās aizliegums no 2006. gada 14. novembra līdz 2007. gada 8. februārim (divi mēneši un 25 dienas) un nodošana policijas uzraudzībā no 2007. gada 9. februāra līdz 2008. gada 22. decembrim (viens gads desmit mēneši un četrpadsmit dienas). Šiem kaitējumu raksturojošajiem apstākļiem kasācijas instance ir pievienojusies.

[8.2] Salīdzinot lietās Nr. C26160517, Nr. C26188417, Nr. C26194017 konstatētos kaitējumu raksturojošos apstākļus ar izskatāmo lietu, atbildētāja secinājusi, ka kopīgie kaitējumu raksturojošie apstākļi ir nepamatotas apsūdzības celšana par sevišķi smaga un smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kā arī piemērotie drošības līdzekļi, savukārt lietās Nr. C26160517 un Nr. C26194017 par nesamērīgu atzīts arī kriminālprocesa ilgums 10 gadu garumā.

Minētajās lietās ir konstatējami līdzīgi kaitējumu raksturojoši apstākļi, tomēr lietās Nr. C26160517 un Nr. C26194017 personu tiesību aizskārums

bija lielāks, attiecīgi arī personām nodarītajam kaitējumam atbilstošs atlīdzinājums ir 5000 EUR un 3500 EUR, savukārt aplūkojamajā gadījumā prasītājam samērīgs atlīdzinājuma apmērs ir 2000 EUR, kas izpildīs taisnīguma un samierināšanās funkciju.

Apelācijas sūdzībā nav objektīvi pamatota nepieciešamība piešķirt prasītājam lielāku atlīdzības apmēru par 2000 EUR, līdz ar to apelācijas sūdzībā izteiktais prasījums noraidāms.

Motīvu daļa

[9] Izvērtējusi pušu argumentus, pārbaudījusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. D/ prasība un apelācijas sūdzība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmo daļu, 430. panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Prasītājas pārsūdzējis Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018. gada 29. marta spriedumu tikai attiecībā par piespriestās atlīdzības apmēru, jo uzskata, ka tas ir nepamatoti zems, un lūdz papildus noteikt atlīdzību 8000 EUR. Atbildētāja morālā kaitējuma atlīdzības pamatu nav apstrīdējusi un arī pirmās instances tiesas piespriesto atlīdzības apmēru 2000 EUR nav pārsūdzējusi, attiecīgi, pirmās instances tiesas spriedums šajā daļā, kā arī daļā, ar kuru noraidīta prasītāja prasība par morālā kaitējuma atlīdzības 30 000 EUR piedziņu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 203. panta otro daļu ir stājies likumīgā spēkā.

Kasācijas instances tiesa vairākkārt (*sk., piemēram, Senāta 2013.gada 20.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-234, Civillietu departamenta 2014.gada 16.maija spriedumu lietā Nr. SKC-62*) ir norādījusi, ka apelācijas instances tiesai, izskatot lietu no jauna, pēc tās sprieduma atcelšanas kasācijas kārtībā, līdztekus Civilprocesa likuma 426. pantā noteiktajam ir saistoši arī kasācijas instances tiesas norādījumi: 1) likuma tulkojums, kas izteikts kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāts tiesai, kas izskata šo lietu no jauna (Civilprocesa likuma 476. panta pirmā daļa); 2) lieta jāizspriež tikai tādā tvērumā un uz to faktisko lietas apstākļu pamata, no kuriem Senāts, ievērojot lietas izskatīšanas robežas kasācijas instancē (Civilprocesa likuma 473. panta pirmā daļa), bija vadījies savā pirmajā spriedumā un kuras robežas Senāts arī noteicis attiecīgai zemākai instancei lietu izspriest no jauna.

Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesā ir izspriežams strīds tikai par morālā kaitējuma atlīdzības apmēru, un tas izšķirams, ievērojot Senāta 2020. gada 24. marta spriedumā konstatēto un dotos norādījumus atbilstoši Civilprocesa likuma 476. panta pirmajai daļai.

[11] Ikvienas personas tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu nepamatota personas tiesību aizskāruma gadījumā ir noteiktas Latvijas Republikas Satversmes 92. panta trešajā teikumā. Savukārt to īstenošanas kārtība noteikta Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likumā (turpmāk – Atlīdzināšanas likums). Kritēriji nemantiskā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanai paredzēti likuma 14. pantā, kura pirmā daļa noteic, ka nemantisko kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes, prokuratūras vai tiesas rīcības raksturu (6. pants), apsūdzības smagumu, kriminālprocesa ilgumu, fiziskās personas personību un rīcību, līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus. Savukārt šā panta ceturtā daļa paredz, ka nemantiskā kaitējuma atlīdzību nosaka līdz 7000 EUR apmērā. Ja nodarīts smags nemantiskais kaitējums, atlīdzību var noteikt līdz 10 000 EUR apmērā, bet, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, maksimālais atlīdzības apmērs var būt līdz 30 000 EUR.

Kā norādīts Senāta 2020. gada 24. marta spriedumā, lietās par morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēra noteikšanu tiesas spriedumā jābūt atspoguļotam izvērtējumam no šādiem aspektiem: 1) visu apstākļu kopums, kam ir nozīme morālā kaitējuma konstatēšanā – aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums, konkrētā aizskāruma smagums, sekas un to neatgriezeniskums, 2) pierādījumi, kas to pamato, 3) tiesu prakses piemēri līdzīgās lietās.

[12] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka morālā kaitējuma konstatēšanā ir nozīmīgi šādi apstākļi, kas apstiprinās ar lietā esošajiem pierādījumiem.

[12.1] Lietā nav apstrīdēts pirmās instances tiesas konstatētais fakts, ka pret prasītāju uzsāktais kriminālprocess Nr. /numurs/ ilga no 2006. gada 5. oktobra līdz 2017. gada 17. janvārim, tas ir, desmit gadus, trīs mēnešus un 12 dienas.

Kasācijas instances tiesa vairākos nolēmumos norādījusi, ka nepamatota saukšana pie kriminālatbildības personai rada garīgas ciešanas un psiholoģiskus pārdzīvojumus, kas ir prezumējams fakts un nav īpaši jāpierāda *(sk. sal. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 30.novembra spriedumu lietā SKC238/2015 (C27197211) 11.punktu, kā arī Senāta rīcības sēdes 2011.gada 12.septembra lēmums lietā Nr. SKC-449/2011 (C27064708)).*

Tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa morālā kaitējuma novērtēšanā pamatoti ir ņēmusi vērā nepamatotas apsūdzības celšanu par sevišķi smaga un smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kā arī kriminālprocesa ilgumu, novērtējot to kā nesamērīgi ilgu. Neskatoties uz kriminālprocesa apjomīgumu, tā ilgums vairāk kā desmit gadus nevar tikt atzīts par saprātīgu.

[12.2] No lietas materiālos esošā Latgales apgabaltiesas 2016. gada 18. septembra sprieduma krimināllietā Nr. /numurs/ (lietas 1. sējuma 148. – 157. lapa) lapa redzams, ka prasītājs tika aizturēts 2006. gada 7. novembrī, atbrīvots 8. novembrī, un savukārt no 2006. gada 11. decembra līdz 2007. gada 9. februārim prasītājam bija piemērots drošības līdzeklis – apcietinājums, tādējādi kopumā prasītāja brīvības ierobežojums ilga 62 dienas (sprieduma 4. lappuse, 2. rindkopa). Minētais spriedums ir stājies likumīgā spēkā 2017. gada 17. janvārī.

Atbilstoši Atlīdzināšanas likuma 14. panta ceturtajai daļai ar nepamatotu brīvības ierobežošanu nodarīta nemantiskā kaitējuma atlīdzības apmēru nosaka saskaņā ar šā likuma 15. pantu, proti, fiziskajai personai izmaksā kaitējuma atlīdzību par nepamatotu brīvības ierobežošanu divu dienu darba samaksas apmērā par katru dienu (24 stundām), kurā personas brīvība bija ierobežota.

Aprēķinot nemantiskā kaitējuma atlīdzības apmēru, ņem vērā Atlīdzināšanas likuma 4. panta pirmajā daļā minēto nosacījumu iestāšanās brīdī, proti, kad stājies spēkā attaisnojošs tiesas spriedums, ar kuru persona atzīta par nevainīgu un attaisnota, valstī noteikto minimālo mēnešalgu. Vienas dienas darba samaksu aprēķina, dalot šo mēnešalgu ar 30, atmetot ciparus aiz komata (Atlīdzināšanas likuma 15. panta otrā līdz ceturtā daļa).

Atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 25. oktobra noteikumiem Nr. 790 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" minimālā mēnešalga valstī 2017. gadā bija 380 EUR. Secīgi vienas dienas darba samaksa ir 12 EUR (380 EUR / 30 dienas = 12,67 EUR, kur atmetami cipari aiz komata).

Ievērojot minēto, prasītājam par nepamatotu brīvības ierobežošanu vien pienākas nemantiskā (morālā) kaitējuma atlīdzība 1488 EUR (12 EUR x 2 x 62 dienas).

Taču morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanā tiesa nevar aprobežoties tikai ar iepriekšminētā apstākļa izvērtējumu, bet gan ir jāņem vērā visu nozīmīgo apstākļu kopums.

[12.3] Lietā konstatēts, ka kriminālprocesa ietvaros prasītājam piemēroti ar brīvības atņemšanu nesaistīti drošības līdzekļi.

Proti, atbilstoši izdrukai par kriminālprocesu no Tiesu informācijas sistēmas, prasītājam reģistrēti šādi drošības līdzekļi: nodošana policijas uzraudzībā no 2007. gada 9. februāra līdz 2008. gada 22. decembrim un sūtījumu saņemšanas adreses paziņošana no 2008. gada 22. decembra līdz 2012. gada 27. decembrim (lietas 1. sējuma 104. lapa).

Ar Valsts policijas 2006. gada 8. novembra lēmumu prasītājam krimināprocesā tika piemērots drošības līdzeklis – nodošana policijas uzraudzībā ar noteikumiem, tostarp, aizliegts mainīt pastāvīgo dzīves vietu, apmeklēt masu izklaides iestādes, bārus, restorānus, uzlikts pienākums katru dienu no plkst. 22.00 līdz plkst. 6.00 atrasties savā dzīvesvietā un trīs reizes nedēļā reģistrēties policijā (lietas 1. sējuma 36. lapa).

Tieslietu ministrijas 2017. gada 13. aprīļa lēmumā Nr. 1-4.3/14 konstatēts, ka prasītājam ar Valsts policijas 2006. gada 8. novembra lēmumu noteikts papildu drošības līdzeklis noteiktas nodarbošanās aizliegums – aizliegums pildīt ieņemamā amata pienākumus (lietas 1. sējuma 108. lapa).

Tiesas kolēģija atzīst, ka pārvietošanās brīvības, dzīvesvietas izvēles brīvības, sava laika pavadīšanas un nodarbošanās izvēles brīvības nepamatota ierobežošana ir būtisks personas pamattiesību aizskārums, kas jāņem vērā, nosakot morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru.

[12.4] Tiesas kolēģija atzīst, ka vērā ņemams ir arī prasītājam sakarā ar kriminālprocesu piemērotais disciplinārsods, proti, ar Valsts robežsardzes priekšnieka 2007. gada 31. janvāra pavēli Nr. 38 prasītājs atvaļināts no dienesta, kā tas izriet no Tieslietu ministrijas 2017. gada 13. aprīļa lēmumā Nr. 1-4.3/14 konstatētā, (lietas 1. sējuma 101. lapa). Tādējādi prasītājam bija liegta iespēja turpināt profesionālo karjeru un gūt iztikas līdzekļus. Nav šaubu, ka minētais apstāklis būtiski ietekmējis prasītāja dzīvi.

[12.5] No lietas materiāliem redzams, ka interneta portālā LETA /datums/publicēts raksts "/nosaukums/", kurā atspoguļots, ka prasītājs pašlaik ir apcietināts; /Nosaukums A/ robežkontroles punkta robežsargi tika aizturēti, jo par samaksu ļāva kravas automašīnām apiet garo rindu; kravas automašīnu rindas apiešanu organizējuši Latgales organizētās noziedzības grupu pārstāvji (lietas 1. sējuma 37. lapa).

Savukārt interneta portālā TVNET /datums/ publicēts raksts "/nosaukums/", kurā atspoguļots, ka /datums/ aizturēti septiņi /Nosaukums A/ robežkontrolpunkta robežsargi, tostarp, /pers. D/, kuri par samaksu ļāvuši kravas automašīnām apiet garo rindu, kas kopš augusta izveidojusies uz Latvijas un Krievijas robežas. Kravas automašīnu rindas apiešanu organizējuši Latgales organizētās noziedzības grupu pārstāvji, kuri no šoferiem iekasējuši maksu, sadarbībā ar Valsts robežsardzes amatpersonām garantējot netraucētu robežpunktu šķērsošanu. Pret aizturētajām robežsardzes amatpersonām sākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 318. panta otrās daļas (lietas 1. sējuma 38. lapa).

Lai arī prasītājs nav iesniedzis pierādījumus par citām prasībā norādītajām publikācijām presē un kriminālprocesa gaitas un prasītāja attēla pārraidīšanu televīzijā, kriminālprocesa atspoguļošana plašsaziņas līdzekļos – interneta portālos – vismaz divas reizes ir svarīgs apstāklis, jo ievērojami paplašina to personu loku, kurām zināms par kriminālprocesu un kuru acīs personas novērtējums var mainīties, tādējādi radot personai papildu ciešanas. Minētajos rakstos norādīts prasītāja vārds un uzvārds, darba vieta un amats un tādējādi viņš viegli un nepārprotami bija identificējams.

Par to, ka kriminālprocesa publicitāte ir negatīvi ietekmējusi prasītāja reputāciju, liecina arī partijas „Latvijas attīstībai" 2018. gada 14. februāra paziņojums par atteikumu uzņemt partijā (lietas 1. sējuma 131. lapa), kurā norādīts, ka atteikums pamatots ar publiski pieejamo informāciju par prasītāja sodāmību, kas varētu būt drauds partijas reputācijai.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa piešķirusi nepamatoti mazu nozīmi kriminālprocesa publicitātes atstātajām sekām, kas novedis pie kļūdainiem secinājumiem par konkrētajai situācijas atbilstīgu atlīdzinājumu.

Vienlaikus tiesas kolēģija atzīst, ka, lai gan iepriekšminētais partijas "Latvijas attīstībai" atteikums uzņemt partijā liecina par izveidojušos sabiedrības viedokli par prasītāju, tomēr atteikums nenozīmē, ka prasītājam būtu liegta Satversmes 102. pantā noteikto tiesību realizēšana.

[12.5] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nozīmīgu morālā kaitējuma konstatēšanā arī apstākli, ka prasītāja veselības stāvoklis radīja prasītājam papildu ciešanas, atrodoties apcietinājumā.

No lietas materiālos esošā klīniskās universitātes slimnīcas "Gaiļezers" 2006. gada 6. decembra izraksta no slimību vēstures Nr. 33729 (lietas 1. sējuma 40. lapa) redzams, ka prasītājam 2006. gada 1. decembrī veikta plānveida operācija sakarā ar hemoroidālo slimību un anālā kanāla plīsumu. Pēcoperācijas periodā četras piecas dienas bijusi temperatūra, pacients izjutis sāpes. Sniegtas rekomendācijas uzturam, ieteikts ilgi nesēdēt, staigāt. Nozīmēta ikdienas pārsiešana un novērošanās pie speciālista.

No Ieslodzījuma vietu pārvaldes ambulatorās pacienta medicīniskās kartes kopijas (lietas 1. sējuma 44. lapa) izriet, ka pirmreizējā apskatē, nonākot ieslodzījuma vietā, prasītājam diagnosticēts stāvoklis pēc hemoroidektomijas 2006. gada 1. decembrī un noteikta ārstēšana (pārsiešana). Norādīts, ka pacients ievietots medicīnas boksā (lietas 1. sējuma 48. lapa). Turpmākie ieraksti liecina par regulāru medicīnisko uzraudzību, kā arī 5. februāra ieraksts liecina, ka prasītājam bijušas sūdzības par veselības stāvokli sakarā ar veikto operāciju.

Civillietu tiesas kolēģijai nav šaubu, ka atrašanās ieslodzījuma vietā pēcoperācijas periodā, kad pacientam ir jāievēro regulāras procedūras un dienas režīms, prasītājam sagādāja papildu ciešanas. Neskatoties uz to, ka prasītāja apgalvojums par atbilstošas ārstēšanas trūkumu neapstiprinās ar lietas materiālos esošajiem pierādījumiem (ambulatorajā pacienta medicīniskajā kartē veiktajiem ierakstiem), nevar noliegt, ka atveseļošanās ieslodzījumā stresa situācijā ir daudzkārt grūtāka nekā mājas apstākļos, jo īpaši, ja veikta intīma rakstura operācija, kā tas bijis šajā gadījumā.

Vienlaikus nevar atzīt par pamatotu prasītāja apgalvojumu, ka viņam diagnosticētās slimības pirms apcietinājuma izpaudušās tikai neizteiktā apjomā, jo minētais ir pretrunā Klīniskās universitātes slimnīcas "Gaiļezers" 2006. gada 27. novembra izziņai, kurā norādīts, ka prasītājs ticis stacionēts hroniska kolīta, hemoroidālās slimības un NCD pēc hipertenzīva tipa dēļ no 2006. gada 16. novembra līdz 27. novembrim, nozīmējot plānveida operāciju hemoroidālo mezglu ķirurģiskai ārstēšanai (lietas 1. sējuma 41. lapa).

Tādejādi prasītājam konstatētās saslimšanas, nosakot kaitējuma atlīdzību, ir vērtējamas kā apstāklis, kas padarīja neciešamāku atrašanos ieslodzījuma vietā, nevis kā brīvības atņemšanas sekas.

[13] Judikatūrā atzīts, ka salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos – atšķirīgam. Protams, tiesu praksi nevar uzskatīt par vienīgo kritēriju atlīdzības noteikšanai nemantiska kaitējuma nodarīšanas gadījumā, taču neapšaubāmi tā izmantojama kā viens no palīgavotiem atbilstīga atlīdzinājuma noteikšanai. Tāpēc, kad lieta jāizspriež pēc tiesas ieskata, tiesai atbilstoši Civilprocesa likuma 5. panta sestās daļas noteikumiem ir nepieciešams analizēt citās līdzīgās lietās norādītos apsvērumus par atlīdzināmo apmēru (*sk. Augstākās tiesas 2013. gada 31. oktobra spriedumu lietā Nr. SKC-452/2013 (C27187209), 2016. gada 11. novembra spriedumu lietā Nr. SKC-367/2016 (C04352011), 2017. gada 18. augusta spriedumu lietā Nr. SKC-179/2017 (C12172413)*).

Morālā kaitējuma atlīdzībai ir jāizpilda trīs galvenās funkcijas: taisnīguma funkcija, prevencijas funkcija un samierināšanas funkcija. Tātad konkrētajā gadījumā ir būtiski nodrošināt, ka atlīdzības apmērs ir līdzīgs, ja vien atšķirību nepamato kādi īpaši apstākļi.

[13.1] Tiesas kolēģija atzīst par pamatotu veikt salīdzināšanu, ņemot vērā tiesas spriedumus līdzīgās lietās, kur prasības par morālā kaitējuma atlīdzināšanu bija cēlušas personas, kas bija līdzapsūdzētas kopā ar /pers. D/ krimināprocesā Nr. /numurs/ un attiecībā uz kurām pastāvēja līdzīgi apstākļi par apsūdzības smagumu, kriminālprocesa ilgumu, piemērotajiem drošības līdzekļiem, kriminālprocesa publicitāti.

[13.1.1] Ar likumīgā spēkā stājušos Rēzeknes tiesas 2018. gada 23. februāra spriedumu lietā Nr. C26160517 prasītājam noteikta nemantiskā kaitējuma atlīdzību 5000 EUR, atzīstot par kaitējuma apmēru ietekmējošiem šādus apstākļus:

1) nepamatotas apsūdzības celšana par sevišķi smaga un smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

2) kriminālprocesa ilgums desmit gadi, trīs mēneši un 12 dienas;

3) ierobežota brīvība 61 dienu, no kuriem nepārtraukts brīvības ierobežošanas termiņš ilga 59 dienas, prasītājs atradās apcietinājumā pirmo reizi;

4) notikumi ģimenē, kuru risināšanā personai bija liegtas tiesības piedalīties (prasītāja mazgadīgajam bērnam tika veikta operācija);

5) piemēroti drošības līdzekļi divus gadus un trīs mēnešus: nodošana policijas uzraudzībā, aizliedzot mainīt pastāvīgo dzīves vietu, apmeklēt masu izklaides iestādes, bārus, restorānus, uzliekot pienākums katru dienu no plkst. 22.00 līdz plkst. 6.00 atrasties savā dzīvesvietā un trīs reizes nedēļā reģistrēties policijā;

6) noteikts papildu drošības līdzeklis – aizliegums pildīt ieņemamā amata pienākumus;

7) vismaz divas publikācijas interneta portālos.

[13.1.2] Ar likumīgā spēkā stājušos Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2019. gada 10. janvāra spriedumu lietā Nr. C26194017 noteikta nemantiskā kaitējuma atlīdzība 3500 EUR. Par kaitējuma apmēru raksturojošiem atzīti šādi apstākļi:

1) nepamatotas apsūdzības celšana par sevišķi smaga un smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

2) kriminālprocesa ilgums desmit gadi, trīs mēneši un 12 dienas;

3) piemērots apcietinājums uz vienu dienu, prasītājs atradās apcietinājumā pirmo reizi;

4) piemēroti drošības līdzekļi – nodošana policijas uzraudzībā;

5) noteikts papildu drošības līdzeklis – aizliegums pildīt ieņemamā amata pienākumus;

6) sižets Latvijas televīzijas programmā TV Panorāma.

[13.1.3] Ar likumīga spēkā stājušos Rēzeknes tiesas 2018. gada 10. aprīļa spriedumu lietā Nr. C26188417 noteikta nemantiskā kaitējuma atlīdzība 1000 EUR. Par kaitējuma apmēru raksturojošiem atzīti šādi apstākļi:

1) nepamatotas apsūdzības celšana par sevišķi smaga un smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

2) kriminālprocesa ilgums desmit gadi, trīs mēneši un 12 dienas;

3) laika posmā no 2006. gada 20. novembra līdz 2012. gada 27. decembrim piemērots drošības līdzeklis - sūtījumu saņemšanas adreses paziņošana.

Kā izskatāmajā, tā arī salīdzināmajās lietās personu tiesību aizskārums radies viena kriminālprocesa ietvaros. Visām lietām ir vienāds kriminālprocesa ilgums, visās lietās ir piemēroti ar brīvības atņemšanu nesaistīti drošības līdzekļi

Lietā Nr. C26160517 un lietā Nr. C26194017, tāpat kā izskatāmajā lietā, piemēroti stingrāki drošības līdzekļi nekā lietā Nr. C26188417, proti, apcietinājums, nodošana policijas uzraudzībā, piemērots aizliegums pildīt ieņemamā amata pienākumus. Turklāt šajās lietās konstatēts, ka informācija par kriminālprocesu izziņota plašsaziņas līdzekļos.

Lietā Nr. C26160517 konstatēta arī ilglaicīga brīvības ierobežošana 61 dienu (nepārtraukts termiņš – 59 dienas), kā arī personīgās dzīves apstākļi, kas ievērojami apgrūtinājuši personas atrašanos apcietinājumā – noskaidrots, ka prasītājam bijis liegts iesaistīties mazgadīgā bērna aprūpē operācijas laikā.

Izskatāmajā lietā savukārt pats prasītājs neilgi pirms apcietinājuma bija pārcietis ķirurģisku manipulāciju.

Lietā Nr. C26194017 nav konstatēta vairāk kā viena atsauce uz kriminālprocesu plašsaziņas līdzekļos pretēji lietai Nr. C26160517 un izskatāmajai civillietai, turklāt šajā lietā brīvības ierobežojums personai ilga tikai vienu dienu.

Rezumējot iepriekšminēto, var secināt, ka, salīdzinot ar lietā Nr. C26194017 un Nr. C26188417 konstatētajiem apstākļiem, izskatāmajā lietā prasītāja tiesību aizskārums ir bijis lielāks, jo /pers. D/ ilgstoši atradies apcietinājumā, turklāt ticis apcietināts neilgi pēc operācijas. Secīgi ir pamatoti prasītājam noteikt lielāku kompensāciju nekā gadījumos, kur personas brīvība bija ierobežota tikai uz vienu dienu un kur tā vispār nebija ierobežota.

Savukārt apstākļi lietā Nr. C26160517 ir bijuši lielākoties vienādi ar izskatāmo lietu, ar atšķirību tajā, ka salīdzināmajā lietā par nozīmīgu atzīts apstāklis, ka prasītājam bijis liegts iesaistīties viņa bērna aprūpē, bet izskatāmajā lietā tiesas kolēģija par nozīmīgu atzinusi apstākli, ka prasītājs atradies apcietinājumā pēcoperācijas periodā.

Civillietu tiesas kolēģija piekrīt apelācijas sūdzībā paustajam argumentam, ka apstākļi abās lietās ir līdzvērtīgi, un prasītāja ciešanas veselības stāvokļa dēļ nevar atzīt par mazāk svarīgu apstākli nekā līdzapsūdzētā ģimenes apstākļus salīdzināmajā lietā, nosakot atbilstošu un samērīgu kompensāciju. Tādejādi jāsecina, ka prasītājam izmaksājamā atlīdzība par nemantisku kaitējumu nevar būt mazāka kā salīdzināmajā lietā piešķirtā.

[13.2] Pirmās instances tiesa, veicot tiesu prakses salīdzināšanu, norādījusi tikai atsevišķus apstākļus, kādi pastāvējuši pirmās instances tiesas izvēlētajās salīdzināmajās lietās, vienā gadījumā norādot uz kriminālprocesa ilgumu, citā uz piemērotajiem drošības līdzekļiem, taču neanalizējot visu faktoru kopumu, kas bijuši par pamatu atlīdzības apmēra noteikšanai šajās lietās. Līdz ar to tiesa nonākusi pie nepareiziem secinājumiem par izskatāmajā gadījumā nosakāmās atlīdzības apmēru.

[14] Novērtējot iepriekšminētos apstākļus kopsakarā, ņemot vērā kriminālprocesa ilgumu, brīvības ierobežojumu, personiskās ciešanas apcietinājuma laikā, citus piemērotos ierobežojumus, darba zaudējumu, reputācijai nodarīto kaitējumu, ievērojot saprātīguma un taisnīguma apsvērumus, tiesu praksi līdzīgās lietās, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmērs 5000 EUR apmērā ir samērīgs un atbilst prasītājam nodarītā kaitējuma smagumam. Līdz ar to no atbildētājas prasītāja labā papildu pirmās instances tiesas noteiktajam atlīdzības apmēram 2000 EUR piedzenama kompensācija par nodarīto morālo kaitējumu 3000 EUR, bet pārējā daļā prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāma.

[15] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa kļūdījusies lietas apstākļu novērtējumā un nepamatoti nav ņēmusi vērā prasītāja veselības stāvokli apcietinājuma laikā un notikumu publicitāti, un nepamatoti noteikusi nemantiskā kaitējuma atlīdzību tikai 2000 EUR. Savukārt apelācijas sūdzībā norādītie argumenti ir guvuši daļēju apstiprinājumu.

[16] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam — proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Prasītāja prasība par 40 000 EUR piedziņu ir apmierināta daļēji, piedzenot 5000 EUR, kas atbilst 12,5%.

Prasītājs, ceļot prasību ar prasības summu 40 000 EUR, ir samaksājis valsts nodevu 1386,97 EUR, savukārt strīda summa apelācijas instances tiesā bija 8000 EUR, kurai atbilstošs valsts nodevas apmērs saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta "c" apakšpunktu ir 548,35 EUR, bet prasītājs, būdams daļēji atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas, ir samaksājis valsts nodevu 100 EUR apmērā.

Apmierinot prasību daļēji, no atbildētājas prasītāja labā piedzenama proporcionālā valsts nodevas daļa 185,87 EUR apmērā (173,37 EUR + 12,50 EUR).

No lietas uzziņas lapas redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās instances un apelācijas instances tiesās bijuši 4,87 EUR (lietas 1. sējuma 2. lapa). Prasītājs ir veicis ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu 5 EUR apmērā (lietas 1. sējuma 8. lapa), un tā kā prasītāja prasība tika apmierināta daļēji, no atbildētājas prasītāja labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram 0,61 EUR, pārējā daļā tie jāuzņemas prasītājam.

Civilprocesa likuma 44. panta otrā daļa noteic, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji.

No lietas materiāliem redzams, ka zvērināta advokāte Vera Lipska izrakstījusi rēķinus prasītājam par sniegto juridisko palīdzību: 2017. gada 25. aprīļa kvīti par summu 140 EUR (lietas 1. sējuma 9. lapa); 2018. gada 27. februāra kvīti par summu 450 EUR (lietas 1. sējuma 141. lapa); 2019. gada 11. janvāra kvīti par summu 200 EUR (lietas 1. sējuma 214. lapa), pavisam kopā kvītis par summu 790 EUR.

Civilprocesa likuma 44. panta $1.^1$ daļa noteic, ka par izdevumu advokāta palīdzības samaksai faktisko apmēru uzskata gan izdevumus, kuri jau ir samaksāti, gan izdevumus, par kuriem saskaņā ar advokāta un puses vienošanos par juridiskās palīdzības sniegšanu ir izrakstīts rēķins.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta "b" apakšpunktu izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir

mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8501 EUR līdz 57 000 EUR, atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 EUR.

Ievērojot minēto, no atbildētāja prasītāja labā piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par zvērināta advokāta sniegto juridisko palīdzību to faktiskajā apmērā – 790 EUR.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432., 433., 434. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

daļēji apmierināt /pers. D/ prasību.

Piedzīt no Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas par labu /pers. D/, personas kods /personas kods/, morālā kaitējuma atlīdzību 3000 EUR, valsts nodevu 185,87 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,61 EUR, ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta sniegto juridisko palīdzību 790 EUR, kopā 3976,48 EUR, samaksu veicot kontā AS Šiauliu Bankas, Nr. /konta numurs/, kods /kods/.

Noraidīt prasību pārējā daļā – par morālā kaitējuma atlīdzības 5000 EUR piedziņu.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 60 (sešdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Senātā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu 300 EUR, saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, saņēmēja banka: Valsts kase, konta Nr. LV83TREL8280010000000.

Tiesnese Dace Kantsone

Tiesnese Svetlana Beļajeva

Tiesnese Sandra Krūmiņa